

функціональний стан і розумову діяльність студентів. Це, в свою чергу, призводить до зниження фізичних і психічних можливостей студентів, швидкої втоми, незадовільного морального та психофізичного стану, низької працездатності. Тому важливим завданням вищого навчального закладу є правильна організація навчального дня студентської молоді. Оптиміальний режим дня допомагає раціонально використовувати час, сприяє підвищенню працездатності, запобігає перевтомі, а головне знижує рівень захворювань.

Перспективою подальших досліджень є вивчення факторів, які впливають на фізичну та розумову працездатність студентів, враховуючи їх індивідуальні особливості.

Література

1. Борисенко А.Ф., Цвек С.Ф. Руховий режим студентів. Навчальний посібник. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.:Радянська школа, 1989. – 190с.
2. Вільчковський Е.С., Козленко М.П., Цвек С.Ф. Система фізичного виховання Навчально-методичний посібник. – К.:ІЗМН,1998. – 232с.
3. Коробейніков Г.В. Розумова працездатність студентів вищого навчального закладу:зб. наук. праць /Г.В. Коробейніков, Г.С. Петров, В.М. Улізько. Х. – 2010.№4. – С.68-72
4. Круцевич Т.Ю. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта / Под ред. Т.Ю. Круцевич//Теория и методика физического воспитания. Олимпийская литература: в 2-х томах – К:2008.
5. Кузнецова О.Т. Методика підвищення розумової і фізичної працездатності студентів з низьким півнем фізичної підготовленості: Метод.посібник/О.Т. Кузнецова, О.С.Куц. – Л:НВФ «Українські технології», 2005- 175с.
6. Нормативні документи міністерства освіти і науки України з фізичного виховання. Постанова № 1045 «Про проведення фізичного оцінювання підготовленості населення України».

Володимир Жуков, Тетяна Лахманюк

Національний університет «Києво-Могилянська Академія»

Проблеми модернізації фізичного виховання в НАУКМА

Постановка проблеми. У світлі нового Закону України «Про вищу освіту», при формуванні навчальних планів на 2015-16 навчальний рік, вищими навчальними закладами були взяті до уваги рекомендації МОН України щодо організації фізичного виховання студентів, але керівництво кожного навчального закладу зрозуміло це по своєму [1, 2].

В результаті, рішеннями Вчених рад багатьох внз дисципліну «Фізичне виховання» було суттєво скорочено за обсягами, а в деяких - зовсім вилучено з навчальних планів чи переведено на факультатив.

Це призвело до порушення дидактичних принципів викладання дисципліни, погіршення ефективності занять щодо розвитку фізичних якостей та вдосконалення функціональних можливостей, зниження мотивації студентів

до отримання високих балів з дисципліни та формування потреби до здорового способу життя.

Головна проблема полягає в тому, що штучно принижено значимість дисципліни «Фізичне виховання», як життєво необхідної. В той же час, незважаючи на скорочення фінансування освітньої діяльності, виз України мають забезпечити розвиток і модернізацію фізичного виховання студентів.

Метою нашої роботи є визначення раціональної моделі навчально-виховного та тренувального процесу студентів, оптимальної для функціонування університету в сучасних економічних умовах за відсутності належного спортивного комплексу.

Для досягнення поставленої мети нами вирішувались наступні завдання:

1. Дослідити законодавчі і нормативні акти у сфері освіти та фізичного виховання;
2. Визначити пріоритетні мотиви студентів до занять фізичним вихованням і тренувань у спортивних секціях.
3. Дослідити особливості структури і змісту сучасних базових моделей викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах;
4. Провести порівняльний аналіз рівня фізичної підготовленості студентів за останні три навчальні роки;
5. Проаналізувати думку викладачів і провідних фахівців галузі щодо стану фізичного виховання у виз України;

Отримані результати дослідження.

З метою визначення мотивації до занять фізичним вихованням і тренувань у спортивних секціях було проведено опитування й анкетування 575 студентів НаУКМА I і II років навчання та 72 студентів II, III і IV років навчання.

Аналіз отриманих даних свідчить про те, що для студентів стимулом до занять різними видами рухової активності є:

- покращення фізичної форми та зовнішнього вигляду – 37,5% опитаних;
- підвищення рівня працездатності та зміцнення здоров'я – 28,2%;
- можливість безкоштовно відвідувати спортивні секції – 8,5%;
- можливість підвищення навчального рейтингу – 7,5 %;
- вдосконалення спортивної майстерності – 7,2%;
- підвищення соціального статусу – 5,9%;
- перспективи отримання додаткових кредитів – 5,2%;

В результаті проведеного опитування встановлено, що пріоритетними мотивами студентів до академічних і секційних занять є:

- покращення фізичної форми та зовнішнього вигляду (37,5%);
- підвищення рівня працездатності та зміцнення здоров'я (28,2%) ;
- можливість безкоштовно відвідувати спортивні секції (8,5%).

На підставі рекомендованого МОН України 25.09.2015 року переліку сучасних базових моделей викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах було проведено структурно-змістовий аналіз, що дозволив визначити найбільш ефективні за організацією, відповідні до мотивації

студентів та особливостей (зокрема, відсутність належних спортивних комплексів) функціонування вчз у сучасних економічних умовах.

В результаті, виявилось, що започаткована 20 років тому двокомпонентна традиційно-секційна модель організації фізичного виховання в НаУКМА актуальна і сьогодні, але з тимчасово вимушеним скороченням навчальних годин у поточному навчальному році порівняно з попередніми роками.

За форматом 2015/16 н. р. дисципліна «Фізичне виховання» для студентів I р.н. бакалаврських програм відноситься до нормативної частини навчального плану, носить рекреаційний характер, не впливає на тижневе аудиторне навантаження студентів, має 4 кредити, тижневе навантаження – 2 години в осінньому та весняному семестрах, форма контролю – залік у кінці вивчення дисципліни [4].

Для студентів I, III, IV р.н. бакалаврських програм та I, II р.н. магістерських програм передбачено вивчення дисципліни «Фізичне виховання» в розділі навчального плану « Дисципліни вільного вибору студента» із загальним обсягом навчального часу 3 кредити, тижневе навантаження – 2 години протягом одного семестру, форма контролю – залік у кінці семестру. Студент сам може обирати у якому семестрі слухати дисципліну. Дозволяється додатково відвідувати заняття у спортивних секціях як факультатив [3].

Нами порівнювались результати тестування студентів I р.н. в осінньому семестрі 2015-16 н.р. з результатами тестування в осінніх семестрах 2013-14 н.р. та 2014-15 н.р.

Встановлено, що якісні показники тестування студентів 2013-14 н.р. та 2014-15 н.р. корелюють між собою і більше 50% студентів склали їх на 4 і 5 бали. При цьому, участь у тестуванні брали 85% студентів. Натомість, у 2015-16 н.р. лише 35% студентів I р.н. виявили бажання пройти тестування, з яких на 5 балів склали 22%. Однією з головних причин такої пасивності є відсутність заліку в осінньому семестрі, що сприяє зниженню мотивації студентів до підготовки та складання тестів.

Для визначення раціональних моделей щодо організації фізичного виховання в НаУКМА було проведено опитування 47 викладачів і провідних фахівців галузі, які володіють об'єктивною інформацією щодо умов і особливостей організації навчального процесу у вчз України. На їхню думку традиційно-секційна модель є найбільш оптимальною формою організації фізичного виховання на найближчу перспективу [2]. Але вимушене скорочення навчальних годин виявило низку суттєвих недоліків, а саме:

- низький рівень позитивного впливу рухової активності на функціональну діяльність людського організму;
- тренування у спортивній секції один раз на тиждень не підвищує спортивної майстерності і не розвиває фізичні якості;
- збільшується ризик травматизму;
- не можливо якісно підготувати спортивну команду (спортсмена) до участі у змаганнях;

- студенти II, III, IV р.н. бакалаврських програм можуть займатися лише один семестр (2 години на тиждень) протягом трьох років навчання;
- студенти I, II р. н. магістерських програм можуть займатися лише один семестр (2 години на тиждень) протягом двох років навчання;
- на II, III, IV р.н. бакалаврських програм і I, II р.н. магістерських програм дисципліна «Фізичне виховання» впливає на тижневе аудиторне навантаження студентів.

Висновки і перспективи подальших розробок у цьому напрямку.

Результати проведених досліджень дозволяють дійти висновку, що питання розвитку і модернізації фізичного виховання та спорту студентської молоді має державну значимість і потребує подальшого обговорення і прийняття рішень на законодавчому рівні[6].

На найближчу перспективу вбачаємо за необхідне:

- надання дисципліні «Фізичне виховання» статусу нормативної, яка носить рекреаційний характер, не впливає на тижневе аудиторне навантаження студентів, має 4 кредити за рік, обсягом 4 години на тиждень в осінньому і весняному семестрах протягом I і II р.н. бакалаврських програм, форма контролю - залік у кінці кожного навчального року;
- для студентів III і IV р.н. бакалаврських програм (крім весняного семестру IV р. н.) та I і II р.н. магістерських програм (крім весняного семестру II р.н.) необхідно включити до навчальних планів дисципліну «Фізичне виховання» як вибірково, рекреаційного характеру, що не впливає на тижневе аудиторне навантаження студентів, має 2 кредити за семестр, обсягом 4 години на тиждень в осінньому і весняному семестрах, форма контролю - залік у кінці кожного семестру [5].

Література

1. Закон України «Про вищу освіту»//Відомості ВР України.-2014.- № 37-38
2. Наказ МОН України від 26 січня 2015 року №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/16 навчальний рік».
3. Наказ НаУКМА №87 від 12.03.2015 р. «Про затвердження «Методичних вимог до структури та змісту навчальних планів підготовки бакалаврів 2,3,4 навчальних років та навчальних планів підготовки магістрів 2 року навчання (формат 2014)».
4. Наказ НаУКМА № 131 від 14.04. 2015 р. «Про затвердження «Методичних вимог до структури та змісту навчальних планів підготовки бакалаврів і магістрів формату 2015».
5. Наказ МОН України №4 від 04.01.2006 «Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах».
6. Указ Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016 «Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація».